

Päiväys
4.11.2022

1 (2)

Diaarinumero
1066/2022 ym.

JULKINEN KUULUTUS

Valitukset vesilain mukaisesta päätöksestä

Vesilain 15 luvun 3 §:n mukaan Vaasan hallinto-oikeuden on annettava lupaviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain nojalla antaman päätöksen sekä ojitustoimituksessa annetun päätöksen johdosta jätetty valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

4.11.2022

Valitusten tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valitusten tiedoksisaantipäivä on 11.11.2022.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuteen on jätetty kaksi valitusta Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 11.8.2022, nro 236/2022. Päätös koskee veden johtamisen jatkamista Vihtilammista Sääksjärveen ja Vihtilammin säännöstelyn jatkamista, Hyvinkään kaupungissa ja Nurmijärven kunnassa. Luvan hakijana on Nurmijärven kunta.

Valitusasiakirjojen nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja valitukset pidetään nähtävillä 4.11. – 2.12.2022 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla (<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/valituskuulutukset.html>). Hallinto-oikeuden verkkosivuilla valitukset ovat ilman liitteitä. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Hyvinkään kaupungissa, Nurmijärven kunnassa ja Vihdin kunnassa.

Hallintolain 62 b §:n mukaan julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan tiedot julkaistaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Henkilötiedoista julkaistaan kuitenkin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.

Mahdollisuus vastineen antamiseen

Vaasan hallinto-oikeus varaa asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, tilaisuuden vastineen antamiseen. Mahdollinen vastine tulee toimittaa hallinto-oikeuteen **viimeistään 2.12.2022**. Luvan hakijalle ja viranomaisille varataan erikseen tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineeseen on merkittävä sen tekijän nimi, postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite. Vastineessa on ilmoitettava asian diaarinumero 1066/2022.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään antamaan tieto kuulutuksesta myös kiinteistön mahdollisille muille omistajille ja haltijoille.

Tiedoksianto järjestäytymättömien osakaskuntien osakkaille

Hakemuksessa tarkoitetulla hankkeella saattaa olla vaikutuksia myös seuraavilla yhteisillä maa- tai vesialueilla:

106-876-1-0 Yhteinen vesialue
106-405-876-3 Yhteinen vesialue
543-409-876-1 Yhteinen vesialue

Vaasan hallinto-oikeus
Kuulemiskanslia, 029 56 42612

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla:
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

Valitus 1

Vaasan hallinto-oikeus

16.9.2022

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
PL 204, 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Sääksjärven suojeluseura ry

Y-tunnus: 3040130-7

Prosessiosoite**VALITUS**

Sääksjärven suojeluseura ry (jäljempänä myös *Suojeluseura*) hakee muutosta Aluehallintoviraston 11.8.2022 tekemään päätökseen (Nro: 236/2022, Dnro: ESAVI/23075/2021) koskien Nurmijärven kunnalle myönnettyä lupaa Vihtilammen säännöstelyyn Sääksojassa ja Vihtijärvenojassa olevilla säännöstelypadoilla sekä veden johtamiseen Vihtilammista Sääksjärveen Sääksojaa pitkin.

Lupahakijan mukaan ”Hanke on yleisen tarpeen vaatima ja hankkeen haitat ovat vähäiset hyötyyn nähden. Säännöstely ja lisäveden johtaminen mahdollistaa pohjavedenoton Kiljavan pohjavesialueella pitämällä Sääksjärven vedenkorkeuden nykyisellä vallitsevalla tasollaan. Kiljavan vedenottamalla pohjavedestä tuotettu talousvesi johdetaan Rajamäen, Röykän ja voimakkaasti kasvavan Klaukkalan taajaman kulutukseen. Pohjavedenotto on välttämätöntä yhdyskunnan vedensaannin kannalta eikä korvaavaa vesilähdettä ole tilanteessa, jossa vedenotto jouduttaisiin keskeyttämään. Lisäksi Sääksjärven vedenkorkeuden turvaamisesta koituu hyötyä virkistyskäytölle.”

Niin ikään hakijan mukaan ”Hankkeen mahdolliset haitat liittyvät lähinnä Vihtilammista johdettavan lisäveden laatuun, joka poikkeaa Sääksjärven vedestä pääasiassa kokonaistyyppi- ja humuspitoisuuden osalta. Sääksjärven veden pitkäaikaisissa analyysituloksista ei kuitenkaan ole ollut nähtävissä selkeää juoksutuksen vaikutusta.”

Sääksjärven suojeluseura ry vaatii aluehallintoviraston tekemän päätöksen (ESAVI/23075/2021) ja myönnetyn luvan kumoamista. Luvan hakijan toiminnan - veden johtaminen Vihtilammista Sääksjärveen Sääksojaa pitkin - on katsottava aiheuttavan ympäristön pilaantumista (Sääksjärven veden ekologisen tilan heikkeneminen) ja sen vaaraa, joten myönnetty lupa on ympäristönsuojelulain tavoitteen vastainen.

Suojeluseura perustelee vaatimustaan seuraavasti:

Sääksjärven veden laadun heikkeneminen

Sääksjärvi on ympäristöministeriön asettaman vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mukaan erityisesti suojeltava vesistö (Ympäristöministeriö, 1992). Vuonna 1992 laatimassaan mietinnössä vesistöjen erityissuojeluryhmä toteaa Sääksjärvestä mm. näin (s. 159 - 160): ”Veden laatu on poikkeuksellisen hyvä

uusmaalaiseksi järveksi. Veden laadun ja hydrologian suhteen Sääksjärvi on varsin luonnontilainen. Sääksjärvelle tyypillistä on veden laadun alhainen ravinnepitoisuus ja perustuotanto. Se on hieman happamoitunut ja sen puskurikyky on heikko. Eräinä vuosina rihmamaisen viherlevän runsas kukinta on huonontanut järven virkistyskäyttöarvoa.” Lisäksi todetaan, että ”yleisluokituksessa se on luokkaa erinomainen.”

Lisäksi mietinnössä todetaan: ”Kohteen merkitys ja suojelun tavoitteet: Sääksjärvi on tyypiltään melko harvinainen. Veden laadun ja hydrologian luonnontilaisuus korostaa sen suojeluarvoa. Sääksjärvellä on merkitystä myös virkistyskäytölle ja -kalastukselle. Sääksjärven erityissuojelun tavoitteena on säilyttää järven veden laatu jatkossakin erinomaisena ja hydrologia luonnontilaisena.” Ja ”Suojelutavoitteita vaarantavat ja uhkaavat tekijät: Rehevöityminen ei näytä uhkaavan Sääksjärveä. Happamoituminen sen sijaan uhkaa veden laatua, ja loma-asutus ja muut vapaa-ajan toiminnot järven muita suojeluarvoja.”

Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastualue toteaa lupahakemukseen antamassaan lausunnossa, ” Sääksjärven ekologinen tila on luokiteltu hyväksi viimeisimmässä, vuonna 2019 valmistuneessa luokittelussa. Riskiarvion mukaan tilatavoite on saavutettu, mutta sen säilyminen on uhattuna ilman toimenpiteitä. Sääksjärvi on kirkasvetinen lähdejärvi, jonka ekologisen tilan luokittelu on tehty veden laatu-, klorofylli-, kasviplankton-, vesikasvi-, pohjaeläin- ja kalakantatietojen sekä hydrologis-morfologisen tilan tarkastelun perusteella. Tulokset kuvaavat pääsääntöisesti erinomaista tai hyvää tilaa. Sääksjärvellä ei luontaisesti ole tulo- eikä lähtöuomia. Siihen kuitenkin johdetaan vuosittain vettä läheisestä Vihtilammista. Tämä vesi on väriltään tummempaa, humuspitoisempaa ja ravinnepitoisempaa kuin Sääksjärven vesi. Tämä aiheuttaa riskin veden laadun heikkenemiselle Sääksjärvessä. Vaikka Sääksjärven tila laskennallisesti on erinomainen (lähellä hyvää tilaa), sen ei katsota olevan luonnontilainen: vedenotto Sääksjärven lähialueelta sekä veden johtaminen Vihtilammista muuttavat Sääksjärven hydrologiaa ja veden laatua. Siksi ekologinen tila on laskettu erinomaisesta hyvälle tasolle.”

ELY-keskus on tehnyt vesien ekologisen tilan luokittelun vuosina 2008, 2013 ja 2019. Uudenmaan alueella ekologisen luokittelun on tehnyt Uudenmaan ELY-keskus. Luokittelun tulokset löytyvät ympäristöhallinnon Hertta-rekisterin vesienhoidon suunnittelu –osiosta, jonne on koottu kaikkien kolmen luokittelun tulokset ja perustelut. Vuoden 2013 luokittelussa ekologinen tila on ollut hyvä. Biologisten tekijöiden osalta luokka on ollut laskennallisesti erinomainen. Veden laadun osalta luokka on myös laskennallisesti ollut erinomainen, mutta se on pudotettu hyväksi. Perusteluissa todetaan: ”*Hyvät vedenlaatutiedot: vesinäytteenotto vuosittain useita kertoja. Järvellä on tehty sinilevähavaintoja, ja rannoille on havaittu kertyneen kiintoainesta. Järven tila vaikuttaa heikentyneen ranta-alueilla, mikä ei tule esiin syvänteiden vedenlaadussa. Siksi tila ei voine olla erinomainen, vaan arvioidaan hyväksi.*” Tämän perusteella myös kokonaisluokka on pudotettu erinomaisesta hyväksi. Vuoden 2008 luokittelussa järven ekologinen luokka on hyvä. Laskennallisesti tila on ollut erinomainen sekä veden laadun että biologisten tekijöiden osalta. Biologisten tekijöiden kohdalla todetaan: ”*Toisinaan kuitenkin selvästi rehevöitymisen merkkejä nähtävissä (leväkukinnat, makroleviä). Rannoilla paikoin havaittavissa rihmaleväkasvustoja.*” Tämän perusteella on ensin laskettu biologisten tekijöiden luokka erinomaisesta hyvään, ja tämän perusteella myös kokonaistila eli lopullinen luokka on pudotettu erinomaisesta hyvään.

Pintavesien tilan, paineiden ja ympäristötavoitteiden tietojärjestelmän hakuraportin mukaan vuoden 2008 ja 2013 luokittelussa (1. ja 2. suunnittelukausi) pohjaeläinten ja kalojen laatu-tekijöille ei ole arvioinnissa tallennettu yhdenkään muuttujan tietoja. Vuoden 2019 luokittelussa (3. suunnittelukausi) kalojen laadun laskennallinen tila ja arvio on määritelty. Arvioluokittelu on laskettu erinomaisesta hyvään, koska yksilömäärä, suurenevä –indikaattori on arvioitu vain tyydyttäväksi. Pohjaeläinten laadun laskennallinen tila ja arvio on määritelty hyväksi. Arvioluokittelu on laskettu erinomaisesta hyvään, koska prosenttinen mallin kaltaisuus –indikaattori on arvioitu vain tyydyttäväksi.

Valtioneuvoston hyväksymän vesienhoitosuunnitelman mukaisessa Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 Sääksjärven ekologinen luokka v. 2019 on arvioitu *hy-*, mikä tarkoittaa, että ”*hyvä tila on saavutettu, mutta sen säilyminen on uhattuna ilman toimenpiteitä*”. Vuonna 2013 ja 2008 ekologinen luokka oli *hy* = hyvä. (s. 121-124). Pintavesien vesienhoidon toimenpiteet vuosille 2022-2027 -PowerBI-raportin mukaan *merkittäväksi* Sääksjärven tilaa heikentäväksi tekijäksi on tunnistettu *vedenotto ja -johtaminen*.

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n syys-lokakuussa julkaistavan *Pohjaeläimistön seuranta Uudenmaan järvillä 2019–2021* -raporttiluonnoksen perusteella voidaan todeta, että olosuhteet Sääksjärven pohjalla ovat heikentyneet. Raporttiluonnoksessa todetaan (s.16– 17), että ”Vuonna 2008 tavattiin peräti 23 eri pohjaeläintaksonia järven keskisyvännealueella, [...]” ”Vuonna 2014 samalta keskialueelta ja syvyyksistä otetuissa näytteissä pohjaeläintaksonia oli kuitenkin enää 18.” Lisäksi todetaan, että ”Sääksjärven syvänteen (7 – 8 m) näytteenotossa 10.11.2021 esiintyi kahdeksan pohjaeläintaksonia.”

Pohjaeläintaksonien vähentyminen voi aiheutua esimerkiksi järven pohjalle syntyneestä happikadosta, lisääntyneestä rehevöitymisestä ja kasvaneesta humuspitoisuudesta.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty

Vesienhoito ja merenhoito perustuvat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin (1299/2004, *vesienhoitolaki*) ja sen nojalla annettuihin valtioneuvoston asetuksiin. Vesienhoitolain 1 §:n 1 momentin mukaan ”Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämeren tai Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä”.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa (527/2014).

Ympäristönsuojelulain tarkoituksena on sen 1 §:n 1 momentin mukaan mm.

- ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa, ehkäistä ja vähentää päästöjä sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjua ympäristövahinkoja
- turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö, tukea kestävä kehitystä sekä torjua ilmastonmuutosta
- edistää luonnonvarojen kestävä käyttöä sekä vähentää jätteiden määrää ja haitallisuutta ja ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia

Ympäristönsuojelulain soveltamisalan (2 § 1 mom.) mukaan ”Tätä lakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Tätä lakia sovelletaan myös toimintaan, jossa syntyy jätettä, sekä jätteen käsittelyyn.”

Lain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa mm. merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan ympäristönsuojelulain (5 §:n 1 mom. 2 kohta) mukaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus;

Lain 5 §:n 1 mom. 3 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla* tarkoitetaan laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista;

Nyt käsittelyssä olevassa tapauksessa ympäristölupaa myönnettäessä on siis ollut ratkaistavana, täyttyvätkö ympäristöluvan myöntämisen edellytykset erityisesti toiminnan vesistövaikutusten kannalta, toisin sanoen aiheutuuko toiminnasta tai onko mahdollista, että siitä saattaa aiheutua ympäristönsuojelulain mukaista ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastualueen lupahakemukseen antaman lausunnon, Sääksjärven ekologisen tilan luokittelutietojen (Hertta-rekisteri), Pintavesien vesienhoidon toimenpiteet vuosille 2022-2027 -PowerBI-raportin ja Pintavesien tilan, paineiden ja ympäristötavoitteiden tietojärjestelmän hakuraportin sekä *Pohjaeläimistön seuranta Uudenmaan järvillä 2019–2021* - raporttiluonnoksen perusteella on toteen näytettävissä, että Vihtlammista Sääksjärveen juoksutettava vesi - joka on Sääksjärven vettä humuspitoisempaa ja ravinnepitoisempaa - aiheuttaa riskin veden laadun heikkenemiselle Sääksjärvestä, sillä veden johtaminen Vihtlammista muuttaa Sääksjärven hydrologiaa ja veden laatua. Kuten edeltä on käynyt ilmi, Sääksjärven ekologinen tila on jo laskenut vuoden 2013 *hyvä* luokasta vuoden 2019 *hyvä miinus* luokkaan, ja *merkittäväksi* Sääksjärven tilaa heikentäväksi tekijäksi on tunnistettu *vedenotto ja –johtaminen*.

EU:n vesidirektiivi (2000/60EY) ja sitä tukeva oikeuskäytäntö

Ympäristönsuojelulaille sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetulla lailla on pantu täytäntöön Euroopan Parlamentin ja neuvoston direktiivi yhteisen vesipolitiikan puitteista (2000/60/EY), nk. *vesipuitedirektiivi*. Vesipuitedirektiivi edellyttää, että kaikissa yksilöidyissä vesimuodostumissa saavutetaan ja ylläpidetään 4 artiklan mukaiset tavoitteet eli vähintään pintaveden tilan hyvä taso.

Vesimuodostuman ekologisen tilan luokittelu määritellään vesipuitedirektiivin liitteen V mukaisesti. Järvien (kohta 1.1.2) ekologisen tilan luokittelua koskevat laadulliset tekijät on jaoteltu biologisiin sekä niitä tukeviin hydrologis-morfologisiin ja fysikaalis-kemiallisiin tekijöihin. Luokittelussa huomioon otettavia biologisia tekijöitä ovat kasviplankton, muu vesikasvillisuus, pohjaeläimistö sekä kalasto. Huomioitavia hydrologis-morfologisia tekijöitä ovat hydrologinen järjestelmä (virtauksen määrä ja dynamiikka, viipymä, yhteys pohjavesimuodostumaan) ja morfologiset tekijät (järven syvyyden vaihtelu, pohjasedimentin määrä, pohjan rakenne ja laatu ja rantavyöhykkeen rakenne). Huomioitavia kemiallisia ja fysikaalis-kemiallisia tekijöitä ovat yleiset tekijät (näkösyvyys, lämpötila, happitilanne, suolaisuus, happamoitumistilanne, ravinneolot) ja erityiset pilaavat aineet (prioriteettiaineiksi määriteltyjen aineiden vesimuodostumaan päästämisestä aiheutuva pilaantuminen ja muiden aineiden merkittävästä vesimuodostumaan päästämisestä aiheutuva pilaantuminen).

Vesipuitedirektiivin –ja erityisesti sen 4 artiklan– soveltamista koskeneessa Unionin tuomioistuimen niin sanotussa *Weser*-tuomiossa (C-461/13) vahvistaman tulkinnan mukaan kansallinen viranomais ei saa myöntää lupaa toimenpiteelle, jonka seurauksena pintavesimuodostuman jonkun laadullisen tekijän tilaluokka heikkenisi.

Euroopan Unionin tuomioistuimen tuomion (C-461/13, kohta 69) mukaan: "[...] kyseessä on direktiivin 2000/60 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettu pintavesimuodostuman "tilan huononeminen" heti, kun ainakin yhden kyseisen direktiivin liitteessä V tarkoitettujen laadullisten tekijän tila

huononee yhdellä luokalla, vaikka tämä huononeminen ei johda pintavesimuodostuman luokan alenemiseen kokonaisuudessaan.”

Tuomion kohdan 62 mukaan ”Toisenlainen kyseisen käsitteen tulkinta saisi sen sijaan aikaan sen, että jäsenvaltioille olisi vähemmän houkuttelevaa ehkäistä pintavesimuodostuman tilan huononemista tilaluokan sisällä. Koska pintavesimuodostuman luokitus riippuu sovellettavien parametrien huonoimmasta arvosta, kaikki muut arvot voisivat nimittäin alentua ilman, että tästä aiheutuisi oikeudellisia seurauksia.”

Ja kohdan 65 mukaan: ”Lisäksi tilaluokkateorian soveltaminen johtaisi korkeimpiin luokkiin kuuluvien vesien suojelun heikentymiseen. Koska vesien luokitus määräytyy sovellettavien parametrien huonoimman arvon perusteella, muiden tekijöiden selvä huononeminen ei muuttaisi lainkaan kyseisen vesimuodostuman luokitusta niin kauan kuin tästä ei seuraisi luokittelua alempaan luokkaan. ”

Myös Korkein hallinto-oikeus on käsitellyt vesipuidedirektiiviä ja EU:n oikeuskäytäntöjä (Weser-tuomio) nk. Finnulp-tapauksessa. Korkeimman hallinto oikeuden päätöksen (KHO 2019:166) mukaan: ”

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 2 kohtaa on tulkittava siten, että lähtökohtaisesti pintavesimuodostumaan kohdistuvaa lisäkuormitusta ei tule sallia tilanteessa, jossa vesistön tilaluokka tai sen laatutekijä on vaarassa heikentyä. Vesistön hyvän tilan tavoite on ensisijainen vaatimus. Tämän mukaisesti ei voida sulkea pois mahdollisuutta sallia vähäistä lisäkuormitusta aiheuttavaa toimintaa, jos sen ei pitkällä aikavälillä arvioida estävän hyvän tilan säilymistä tai saavuttamista.”

Lisäksi päätöksessä todetaan, että: ”Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Pilaantumisen merkittävyysarvion lähtökohtana ovat vastaanottavassa vesistössä ilmenevät pilaantumisseuraukset, jotka aiheutuvat lupaharkinnan kohteena olevasta toiminnasta sekä kaikesta muusta vesistöön kohdistuvasta kuormituksesta. Vaikutuksia arvioitaessa keskeinen merkitys on niillä lupamääräyksillä, joilla pilaantumisvaikutuksia on mahdollista rajoittaa. Vaikka päästöt rajoittavat lupamääräykset olisi mitoitettu parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimusten mukaisiksi, lupaa ei saa myöntää, jos toiminnan päästöt vesistöön aiheuttavat merkittävää pilaantumista tai sen vaaraa.”

Ja edelleen KHO toteaa: ”Näin ollen ympäristönsuojelulaissa kiellettyinä merkittävänä pilaantumisenä tai sen vaarana on pidettävä sellaista olennaisen lisäkuormituksen vesistössä aiheuttamaa kokonaisvaikutusta, joka johtaa pintavesimuodostuman tilan tai sen laadullisen tekijän heikkenemiseen. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan seurausten todennäköisyyttä ja haitallisuutta arvioitaessa on otettava huomioon myös varovaisuusperiaate.”

Aluehallintovirasto katsoo päätöksessään, että ”hanke on yleisen tarpeen vaatima. Tarve liittyy vesihuollon turvaamiseen Nurmijärven Veden toiminta-alueella.” KHO:n päätöksessä kuitenkin todetaan, että ”Merkitystä ei lain mukaan ole esimerkiksi *toiminnan hyödyllisyydellä yleiseltä kannalta* tai sen tuottamalla taloudellisella tuloksella.” Aluehallintoviraston antamasta päätöksestä ja lupahakemuksesta ei käy ilmi, onko luvan hakija edes selvittänyt vaihtoehtoisia tapoja käyttöveden hankkimiseen muualta.

Lupahakemuksen mukaisen toiminnan vaikutus Sääksjärven ekologiseen tilaan toiminnan koko elinkaaren ajalta puuttuu

Lupahakemukseen antamassaan lausunnossa ELY toteaa, että lupahakijan Natura-arviointiselvityksessä ”on arvioitu luvan myöntämisestä ja nykyisen toiminnan jatkamisesta aiheutuvat vaikutukset vain suhteessa nykytilanteeseen, eikä tilanteeseen ennen juoksutusten aloittamista 1970-luvun lopulla.” Vastuualue on myös katsonut, että ”arvioitaessa vaikutuksia Natura-alueeseen on lähtökohtaisesti syytä arvioida

vaikutukset myös suhteessa tilanteeseen ennen veden juoksutuksia tai juoksutuksen mahdollisen lopettamisen vaikutukset veden laatuun.” Lisäksi vastualue on lausunnossaan todennut, että ”hakemuksessa ei ole tarkasteltu hankkeen vaikutuksia Sääksjärven tilaan *laatutekijäkohtaisesti* (muun muassa pohjaeläimet ja vesikasvillisuus)”.

Käytettävissä ei ole kattavaa pitkän ajan seurantatietoa (kunkin vesidirektiivin liitteen V kohdan 1.1.2 laadullisen tekijän, erityisesti mm. pohjaeläinten ja kalojen laatutekijät) siitä, miten veden johtaminen Vihtilammista Sääksjärveen Sääksjojaa pitkin on vaikuttanut koko toiminnan elinkaaren aikana Sääksjärven ekologiseen tilaan.

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista arvioita ei ole tehty

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 10 luku sisältää Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset. Lain 65 §:ssä säädetään hankkeiden ja suunnitelmien arvioinnista. Pykälän 1 momentin mukaan: ” Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.”

Sääksjärvi kuuluu Natura 2000 –alueeseen, joka koostuu kolmesta erillisestä alueesta Hyvinkään ja Nurmijärven rajan tuntumassa. Sääksjärvi on ympäristöministeriön asettaman vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mukaan erityisesti suojeltava vesistö. ([https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Kalkkilammi__Saaksjarvi\(5969\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/Kalkkilammi__Saaksjarvi(5969)))

Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastualue on antamassaan lausunnossa katsonut, että hankkeesta on syytä laatia Natura-arviointi. Lausunnossa todetaan, että ”Sääksjärven Natura-alueen valintaperusteena on luontotyyppi karut ja kirkasvetiset järvet, johon veden johtamisella Vihtilammista on lähtökohtaisesti heikentäviä vaikutuksia. Sääksjärvi on tyyppiltään ja hydrografialtaan varsin harvinainen järvi, koska se on oikeastaan suuri lähde. Pohjassa kasvaa muun muassa Uudellamaalla uhanalaista raania. Sääksjärven suojelun toteutuskeinoja on vesilaki, jonka avulla on tarkoitus suojella järven veden laatua, hydrografiaa ja vedenalaista eliöyhteisöä.”

Aluehallintovirasto on pyytänyt luvanhakijaa täydentämään hakemustaan - Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoon viitaten - ”*asianmukaisella tavalla laaditulla Natura-arviolla, josta ilmenee hankkeen vaikutukset niihin luontotyyppeihin ja lajeihin, joiden perusteella alue on liitetty Natura 2000 –verkostoon*”.

Aluehallintoviraston antaman päätöksen mukaan ”*Hakija on täydentänyt hakemustaan arviolla (Natura-arviointiselvitys, FCG Oy 10.2.2022) hankkeen vaikutuksista niihin luontotyyppeihin ja lajeihin, joiden perusteella Kalkkilammi-Sääksjärven Natura-alue (FI0100056) on liitetty Natura 2000 -verkostoon. Arvion johtopäätöksissä on todettu, ettei veden johtamisesta Vihtilammista Sääksjärveen ja Vihtilammin säännöstelystä arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai Natura-alueen eheyteen, joten varsinaista luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista asianmukaista Natura-arviointia ei ole katsottu tarpeelliseksi.*”

Sääksjärven suojeluseura ry:n näkemyksen mukaan luvanhakija ei ole objektiivinen taho arvioimaan sitä, tuleeko hankkeesta laatia luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura arviointi, erityisesti tilanteessa, jossa lupaviranomainen (Aluehallintoviranomainen) on pyytänyt luvanhakijaa täydentämään hakemustaan

kyseisellä arvioinnilla, ja jota toimialueella ympäristöasioista vastaava taho (Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualue) on lupahakemukseen antamassaan lausunnossaan sitä edellyttänyt.

Vaatimus

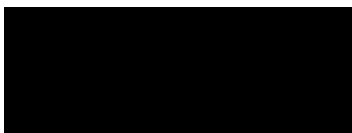
Lupapäätöksen mukainen toiminta aiheuttaa ympäristöhaittaa lähdepohjaiselle kirkasvetiselle Natura-luonnonsuojelualueeseen kuluvalle Sääksjärvelle sekä vaarantaa Sääksjärven ekologisen tilaluokituksen vesienhoidon ympäristötavoitteiden vastaisesti. EU-tuomioistuimen tuomion (C-461/13) mukaan vesienhoidon ympäristötavoitteet eli vesien hyvän ekologisen tilan säilyttäminen tai saavuttaminen ovat oikeudellisesti sitovia tavoitteita.

Suojeluseura pitää toteen näytettynä, että Sääksjärven veden tila on heikentynyt johtamisesta sekä kaikesta muusta vesistöön kohdistuvasta kuormituksesta johtuen, jolloin lupahakemuksen mukaista toimintaa (veden johtaminen) on pidettävä ympäristönsuojelulaissa kiellettyinä merkittävänä pilaantumisenä tai sen vaarana, eikä ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täten täyty. Vesipuidedirektiivin mukaan hankkeelle, joka heikentää vesimuodostuman ekologista tilaa tai estää hyvän tilan saavuttamisen, ei saa myöntää lupaa. Lupahakemuksen mukainen toiminta aiheuttaisi todennäköisesti vesimuodostuman ekologisen tilan huononemisen. Näin ollen valituksenalaisen päätöksen mukainen toiminta on myös vesipuidedirektiivistä johtuvien sitovien velvoitteiden vastaista.

Sääksjärven suojeluseura ry vaatii ensisijaisena vaatimuksenaan aluehallintoviraston tekemän päätöksen (ESAVI/23075/2021) ja myönnetyn luvan kumoamista.

Toissijaisena vaatimuksenaan (tilanteessa, ettei päätöstä kumota) Suojeluseura vaatii, että luvanhakija velvoitetaan - ennen luvan myöntämistä - toteuttamaan (objektiivisen ja riippumattoman tahon toimesta) luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arvio juoksutuksen vaikutuksista Sääksjärven ekologiseen tilaan ja veden laatuun *laatutekijäkohtaisesti* (vesipuidedirektiivin liite V kohdassa 1.1.2 mainitut laatutekijät), jotta Sääksjärven ekologinen tila ja veden johtamisesta (yhdessä kaikesta muusta vesistöön kohdistuvasta kuormituksesta) aiheutuneet ja tulevaisuudessa aiheutuvat (jos veden johtaminen edelleen sallitaan) seuraukset voidaan yksiselitteisesti ja objektiivisesti arvioida ja niitä voidaan seurata. Lisäksi Sääksjärven suojeluseura ry vaatii, että määräaikainen lupa myönnetään 10 vuoden sijaan viideksi vuodeksi, jonka aikana luvanhakija velvoitetaan selvittämään korvaava tapa kunnan talousveden hankkimiseksi.

Espoo, 16.9.2022

Sääksjärven suojeluseura ry

Liitteet:

Liite 1. AVI päätös Nro 236/2022 Dnro ESAVI/23075/2021

Liite 2. Miettinen, Aki. 2022 (luonnos) Pohjaeläimistön seuranta Uudenmaan järvillä 2019–2021. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry Julkaisu 19/2022. Uudenmaan ELY-keskus. Viitattu 16.9.2022. Luonnos, ei vielä saatavilla julkisesti.

Lähteet:

Ahokas, Tiina – Nylander, Esko – Olin, Sini - Vähä-Vahe, Annukka – Mäntykoski, Antti – Närhi, Mari-Anna (Toim.).2022. Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027. RAPORTEJA 42. Viitattu 11.9.2022. Saatavilla sähköisesti:

https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/185585/Raportteja_42_2022_0408.pdf?sequence=1&isAllowed=y

KHO 2019:166. Viitattu 11.9.2022. Saatavilla sähköisesti:

<https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2019/201906070>

Miettinen, Aki. 2022 (luonnos) Pohjaeläimistön seuranta Uudenmaan järvillä 2019–2021. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry Julkaisu 19/2022. Uudenmaan ELY-keskus. Viitattu 16.9.2022. Luonnos, ei vielä saatavilla julkisesti.

Pintavesien tilan, paineiden ja ympäristötavoitteiden tietojärjestelmän hakuraportti. Viitattu 11.9.2022. Saatavilla sähköisestä järjestelmästä:

<https://www.p2.ymparisto.fi/veme/vesimuodostuma.aspx?vesimuodostumaid=1375>

Pintavesien vesienhoidon toimenpiteet vuosille 2022-2027 (PowerBI-raportti). Viitattu 16.9.2022.

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMzFjYjU2ODItYThkNy00YTc5LTNmNTUtMjNlZTljZTFjOGE1IiwidCI6IjY2MTAzOGQ5LTFEYmTEtNGE4NS1hZGI5LWU3YjQ0OGVmNGUxMmIiLCJpIjo6>

Unionin Tuomioistuimen tuomio C-461/13. Viitattu 11.9.2022. Saatavilla sähköisesti:

<https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-461/13&language=FI>

Ympäristöministeriö. Ympäristönsuojeluosasto. 1992. Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö.

Työryhmän mietintö 63. Erityissuojelua vaativat vesistöt. Viitattu 11.9.2022. Sähköisesti ladattavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/157981>

Valitus 2

Lähetäjä: [REDACTED]
Lähetetty: maanantai 19. syyskuuta 2022 14.04
Vastaanottaja: HAO Vaasa
Kopio: [REDACTED]
Aihe: ESAVI/23075/2021 - Veden johtamisen jatkaminen Vihtilammista Sääksjärveen ja Vihtilammin säännöstelyn jatkaminen, Hyvinkää ja Nurmijärvi
Liitteet: Valitus Vaasan hallinto-oikeus_09092022.pdf

Hei,

Vihtilammen ja Märkiöjärven ympäristöalueiden luonnonsuojeluyhdistys ry:n puolesta lähetämme tämän valituksen vaikka emme siinä osoita varsinaisia muotovirheitä. Yhdistyksen ja sen edustamien jäsenten valituksen tavoite on varmistaa, että luvan hakija ja päätökseen liittyvät viranomaiset tarkentaisivat Vihtilammin vedenkorkeuden perusteet ja sitä kautta myös viranomais määräyksin eri tahot hyväksyisivät vedenkorkeuden noston nykytasosta.

Luvan hakija esittää, että "automaattinen vedenkorkeudenmittaus on asianmukaisesti järjestetty eikä mittaustuloksessa ole tehtyjen tarkistusten mukaan virhettä" (Päätös236_2022). Kuten olemme tuoneet ilmi, empiirisiin mittauksiin todennettu Vihtilammin vedenkorkeus on ollut alimmilla tasoilla usean vuosikymmenen seurantajaksolla patojen rakentamisen jälkeisinä kesinä, joten ainoa johtopäätös on, että joissain mittausteknisissä yksityiskohdissa on ollut vielä toistaiseksi löytämättömiä virheitä tai epätarkkuuksia.

Korostamme, että Vihtilammin vedenkorkeuden nostaminen on yhteinen intressi sekä luvan hakijalle että edustamallemme luonnonsuojeluyhdistykselle ja sen jäsenille. Vihtilammin vedenkorkeuden nosto lisää vesivarantoa, joka on käytettävissä Sääksin juoksutuksen kautta Kiljavan pohjavedenottamolla. Kuten luvan hakija toteaa, pohjavedenotto on välttämätöntä yhdyskunnan vedensaannin kannalta eikä korvaavaa vesilähdettä ole tilanteessa, jossa vedenotto jouduttaisiin keskeyttämään.

Valitus Vaasan hallinto-oikeudelle: vaasa.hao@oikeus.fi

Päätös Nro 236/2022
Dnro ESAVI/23075/2021
Asia: Veden johtamisen jatkaminen Vihtilammista Säöksjärveen ja Vihtilammin säännöstelyn jatkaminen, Hyvinkää ja Nurmijärvi

Valittaja Vihtilammen ja Märkiöjärven ympäristöalueiden luonnonsuojeluyhdistys ry

Kyseisessä päätöksessä on huomioitu suotuisasti yhdistyksemme asiaan ESAVI/23075/2021 24.11.2021 tehdyssä muistutuksessa esitetty Vihtilammin säännöstelyrajojen nostotarve (Päätös: Selvitykset kohta 9 ja 10). Päätöksen Selvitykset kohta 8:ssa on edellytetty luvan saajalta myösselvitystä vedenjohtamisen vaihtoehtoista muualta kuin Vihtilammista, mikä on myöskin ollut yhdistyksemme suosituksena koko juoksutuksen aikana. Lisäksi, kuten edellisessäkin päätöksessä edellytettiin, myös nyt on edellytetty, että luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja päätöksen lupamääräyksiä.

Kuten em. muistutuksessamme toimme julki, uusien patojen asentamisen jälkeen olemme verranneet Vihtilammin veden pinnan korkeuksia aiempien vuosien ja vuosikymmenten lukemiin. Tässä olemme huomioineet oman kiinteän vanhan vedenkorkeuden mittauspisteemme ja toisaalta nykyiset rakenteet ja patojen korkeuslukemat ja Vihtiojan padon ylivirtausaukon yläreunan (N2000 102,47) sekä säännöstelyaukon säädettävän yläreunan. Olemme nyt todenneet, että huomioiden myös kaikki korkeusmittajärjestelmämuutokset (N43>N60>N2000), nykyarvot osoittavat 7-8 cm todellisuutta (alkuperäisiä arvoja verrattuna nyt mitattuihin) korkeampia arvoja. Nämä voivat selittyä patojen painumisilla tai mittajärjestelmämuutosten virheellisillä tulkinnoilla patosäädöissä.

Luvan saaja on juoksuttanut vettä Vihtiojan padon kautta Vihtijärveen kesä kautena vaihtelevasti. Vihtilammin veden pinnan alkaessa laskea heinäkuun 2022 lopulla (N2000 102.34) ja todettuamme Vihtiojan padolla säätelypadon kohtalaisen runsaan juoksutuksen, ilmoitimme huolestuneina puhelimitse Nurmijärven Vedelle. Esitimme, että he minimoisivat heinäkuun lopun - elokuun mahdollisen/todennäköisen hellekauden/kuivuuden vuoksi juoksutuksen Vihtijärveen. Tuolloin meille luvattiin noin toimia. Vihtilammin pinnan edelleen laskiessa selvästi, totesimme 15.8. kuitenkin padolla edelleen vastaavansuuruisen juoksutuksen ja tuolloin Vihtilammin pinta oli N2000 102.23,5 ja säätelypadon yläreuna korkeudella 102.22 (eli 5 cm alle alimman sallitun juoksutusrajan). Lähetimme sähköposti-infon ja pyynnön välittömään säädön korjaukseen, mihin saatiin Nurmijärven Vedeltä seuraavana päivänä säädön korjaustoimenpide ja kirjallinen vastaus viestiimme. Käsityksemme mukaan padon etäautomatiikka ei ollut toiminut kunnolla tai se oli säädetty virheellisesti, eikä säätöjä Nurmijärven Veden toimesta myöskään ollut tarkistettu tai korjattu paikan päällä asianmukaisesti ennen yhteydenottoamme.

Esitämme, että Vihtilammin veden pinnan säätelyrajat tulisi nostaa heti 10 cm:llä, mikä olisi mahdollista heti nykyisen padon avulla lukuun ottamatta ylärajan nostoa, kunnes Vihtiojan patoon

hitsataan poikkipalkki 10 cm nykyistä korkeammalle. Tämän voisi edellyttää toteutettavaksi tänä syksynä tai viimeistään ennen ensi kesää. Samalla tulisi arvioida ja varmistaa nykyisen patorakennelman pitävyyden myöskin tulevilla korkeammilla veden pinnan korkeusarvoilla.

Neuvottelemme yhdistyksemme kautta näistä asioista jo nyt syksyllä 2022 Nurmijärven kunnan ja Nurmijärven Veden sekä Uudenmaan Ely-keskuksen kanssa, jotta muutokset voisi toteuttaa jo syksyllä 2022, mikäli Ely-keskus antaa siihen luvan. Nurmijärven Veden ja Nurmijärven kunnan johdon kanssa käymiemme keskustelujen perusteella olemme saaneet myönteisen kannan ehdottamaamme Vihtilammen vedenpinnan nostoon. Vedenpinnan tason nosto palvelee sekä yhdyskunnan vesihuollon että Vihtilammen virkistyskäytön tarpeita.

Edellytämme, että Nurmijärven Vesi säätää patojen veden pinnan korkeussäädöt Aluehallintoviraston päätösten mukaisesti. Viimeisten vuosien kokemusten perusteella esitämme myös, että patojen säätelyarvot ja Vihtilammen ja Sääksjärven vedenpinnan korkeudet tiedotetaan säännöllisesti yhdistyksellemme kuukausittain ja touko-lokakuussa viikottain.

Hyvinkää 9.9.2022

Vihtilammen ja Märkiöjärven ympäristöalueiden luonnonsuojeluyhdistys ry

